

ПРАКТИЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ ШКІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ

Ковтун Наталія,

магістрантка Житомирського
державного університету імені Івана Франка

Яковлева Валентина,

доцент кафедри екології та географії
Житомирського державного університету імені Івана Франка

Сьогодення вимагає від вчителя географії формувати у здобувачів загальної середньої освіти систему міцних знань, для того, щоб його учні могли орієнтуватися у складних світових соціально-економічних процесах, що постійно змінюються під впливом різних природних та соціальних чинників. Навчальний процес необхідно побудувати так, щоб знання стали фундаментом практичної діяльності, тобто стали дієвими. Одна з найважливіших проблем це формування у школярів пізнавальних, практичних компетентностей, вміння застосовувати їх в повсякденному житті, тобто реалізувати на практиці. Одним із шляхів досягнення цієї мети є посилення практичної спрямованості шкільної географії.

Практична спрямованість шкільної географії - це не тільки педагогічна та методична категорія, це принцип навчання і, в свою чергу, поняття, що включає оволодіння вміннями і застосування географічних знань у повсякденному житті. Діяльність учня повинна бути вмотивованою, оптимістично налаштованою, соціально значущою, відповідальною, креативною. При цьому вчитель не просто носій інформації, а друг, порадник, консультант.

Вивчення географії на сучасному етапі неможливе без набуття практичних умінь і навичок, які формуються під час виконання практичних робіт. Саме практичні роботи дають учням можливість активно навчатися, проводити пошуково-дослідницьку діяльність, творчо осмислювати процеси і явища, що відбуваються в оболонках Землі, доводити існування в природі

закономірних взаємозв'язків.

Практична робота є важливою і водночас необхідною складовою шкільної географічної освіти, обов'язковою складовою навчального процесу. Теми та зміст, необхідні для практичної роботи, знаходять відображення у навчальній програмі. Виконання програмних практичних робіт – це специфічна для географії форма організації навчальної діяльності, різновид практикуму, в якому мета, зміст, засоби та методи органічно поєднуються. Шкільна географічна освіта як одна з компонентів становлення особистості потребують сьогодні нових підходів та шляхів розвитку, вдосконалення утримання та технологій побудови навчального процесу, методології переорієнтації географічної освіти для особистості.

Запорукою високого кваліфікаційного рівня є вміння застосовувати набутті знання у життєвих реаліях на практиці. Особливого значення в цих умовах набуває якісна географічна освіта, розвиток якої неможливий без застосування ІКТ, про що йдеться в розпорядженні Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року». У документі наголошено про необхідність забезпечення сучасного освітнього середовища, яке необхідно для якісного викладання природничих наук. [3]

Поряд з формуванням системи міцних знань в учнів сьогодення вимагає надати допомогу в оволодінні певними комплектами умінь і способів дій. Навчальний процес необхідно побудувати так, щоб знання стали фундаментом практичної діяльності, тобто стали дієвими. Одна з найважливіших - формувати у школярів знання та вміння (пізнавальні, практичні), застосовувати географічні знання в повсякденному житті, тобто реалізувати на практиці компетентнісний підхід. Одним із шляхів досягнення перспектив є посилення практичної спрямованості шкільної географії. [1]

Практична спрямованість шкільної географії - це не тільки педагогічна та методична категорія, це принцип навчання і, в свою чергу, поняття, що включає оволодіння вміннями і застосування географічних знань і умінь у

повсякденному житті. Діяльність учня повинна бути вмотивованою, оптимістично налаштованою, соціально значущою, відповідальною, креативною. При цьому вчитель не просто носій інформації, а друг, порадник, консультант.

Вивчення географії на сучасному етапі неможливе без набуття практичних умінь і навичок, які формуються під час виконання практичних робіт. Саме практичні роботи дають учням можливість активно навчатися, проводити пошуково-дослідницьку діяльність, творчо осмислювати процеси і явища, що відбуваються в оболонках Землі, доводити існування в природі закономірних взаємозв'язків. [4]

Практична робота є важливою і водночас необхідною складовою шкільної географічної освіти, обов'язковою складовою навчального процесу. Теми та зміст, необхідні для практичної роботи, знаходять відображення у навчальній програмі. Виконання програмних практичних робіт – це специфічна для географії форма організації навчальної діяльності, різновид практикуму, в якому мета, зміст, засоби та методи органічно поєднуються. Шкільна географічна освіта як одна з компонентів становлення особистості потребують сьогодні нових підходів та шляхів розвитку, вдосконалення утримання та технологій побудови навчального процесу, методології переорієнтації географічної освіти для особистості. [2]

Запорукою високого кваліфікаційного рівня є уміння застосовувати набутті знання у життєвих реаліях на практиці. Особливого значення в цих умовах набуває якісна географічна освіта, розвиток якої неможливий без застосування ІКТ, про що йдеться в розпорядженні Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року». У документі наголошено про необхідність забезпечення сучасного освітнього середовища, яке необхідно для якісного викладання природничих наук.

Виконання практичних робіт створює сприятливі умови для розвитку розумових здібностей учнів та творчого підходу до роботи вчителів. Діюча

програма з географії переважно є неузгодженою з принципами сучасної освіти, зокрема науковості, послідовності і формування наукової картини світу, а методичне забезпечення практичних робіт не дозволяє реалізувати принципи індивідуалізації освітнього процесу, економії навчального часу та не перевантаженості учнів.

Отже, подальші дослідження слід спрямувати на наукове обґрунтування методичних вимог до виконання практичних робіт і головне - приведення наскрізної системи практичних робіт, що виконуються у закладах середньої освіти, до логічної структури за принципами посилення науковості, ґрунтовності, складності, різноманітності, системності.

ЛІТЕРАТУРА

1. С. Г. Коберник, Р.Р. Коваленко «Методика навчання географії в загальноосвітніх навчальних закладах»: За редакцією С.Г. Коберника.- Навч. книга, 2005 р.-319 с.

2. Яковлева, В. А., Слободенюк, К. Ю. (2021) Методика проведення практичних робіт у процесі навчання географії. Actual problems of science and practice. с. 121-126.

3. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності: навчальний посібник для вищих навчальних закладів/ В.А. Семиченко. –Київ: Вища школа, 2004.– 335с.

4. Яковлева В.А., Власенко Р.П., Андрійчук Т.В «Методика позакласної роботи у закладах вищої освіти в процесі підготовки майбутніх вчителів географії» 2024. Вип. 34 с.1-11